

TCMG

Stand van zaken en werkwijze

Bas Kortmann

1 november 2019

Tijdelijke Commissie
Mijnbouwschade Groningen

Taak TCMG

1. Het nemen van besluiten
2. op aanvragen
3. Tot vergoeding van (samengevat) mijnbouwschade*
4. Met overeenkomstige toepassing van het civielrechtelijke aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht

Mijnbouwschade

Het Besluit mijnbouwschade Groningen kent een beperkt begrip 'schade', namelijk:

- a. Fysieke schade aan gebouwen en werken die is ontstaan door beweging van de bodem als gevolg van de aanleg of de exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van het winnen van gas uit het Groningenveld of als gevolg van de gasopslag Norg
- b. Materiële schade die het gevolg is van deze fysieke schade

Wat valt niet onder de taak van de TCMG en haar deskundigen?

Immateriële schade

Rechtbank Noord-Nederland 1 maart 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:715

Waardevermindering (los van fysieke schade)

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 23 januari 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:618

Versterking van woningen met het oog op de veiligheidsnorm

Schade

Vermogensschade

Fysieke schade
• Materiële gevolgschade

Waardevermindering

Gederfd woongenot

Overige vermogensschade

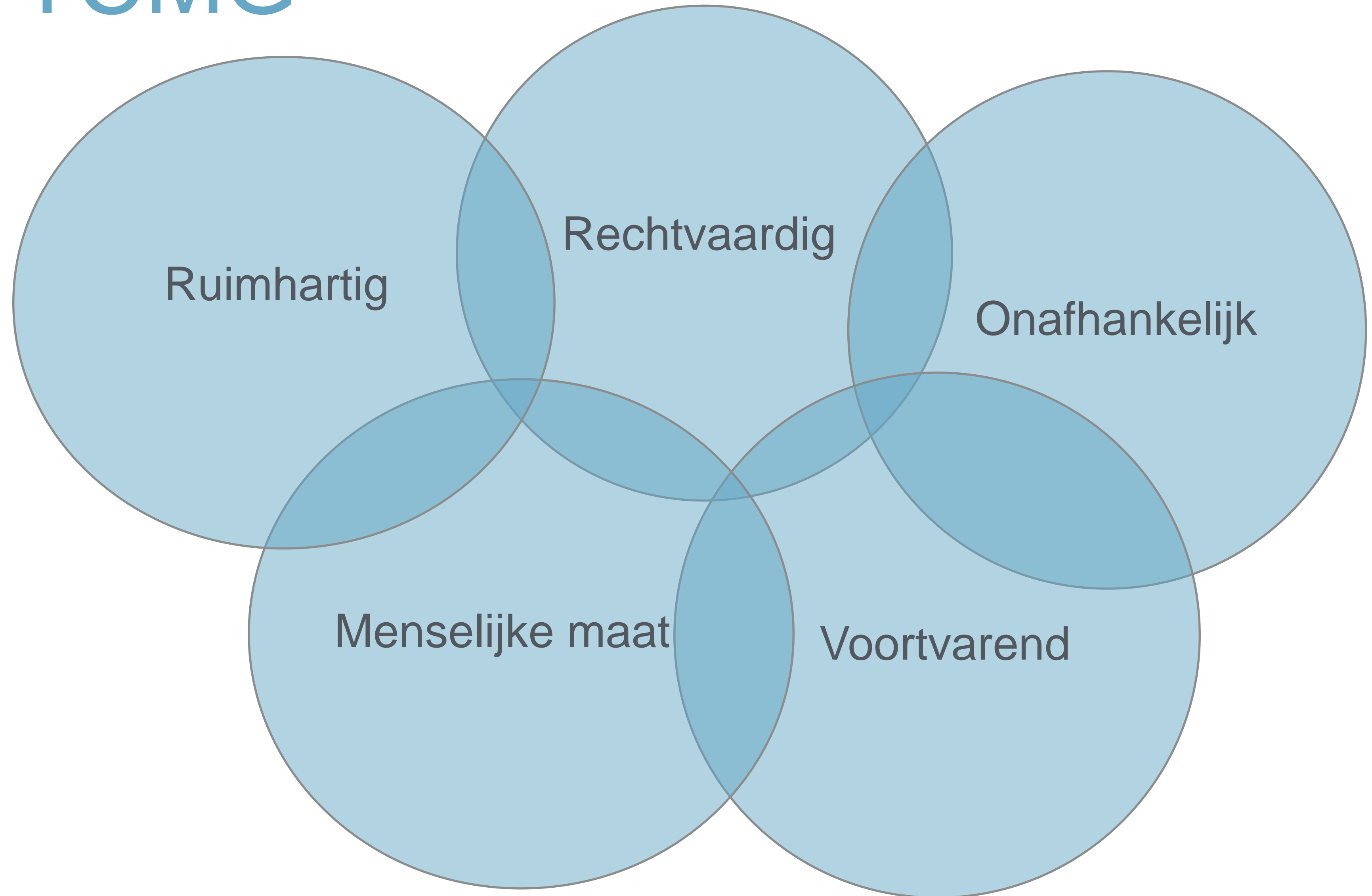
Ander nadeel

Immateriële schade

Overlastvergoeding

Versterking

Doel TCMG

Bestuursrecht

De TCMG kent een privaatrechtelijk toetsingskader voor of recht op schadevergoeding bestaat, maar een bestuursrechtelijk kader voor de manier waarop daarover moet worden beslist. In het bijzonder:

- Zorgvuldigheidsbeginsel
- Motiveringsbeginsel
- Gelijkheidsbeginsel

Burgerlijk recht

Het burgerlijke schadevergoedingsrecht is van overeenkomstige toepassing, waaronder dus ook de risicoaansprakelijkheid uit artikel 6:177 BW en het bewijsvermoeden uit artikel 6:177a BW. Op basis van die risicoaansprakelijkheid, is niet vereist dat sprake is van onrechtmatig handelen (dat is alleen vereist bij de onrechtmatige daad uit artikel 6:162 BW).

Dit betekent dat de deskundige, als de schade binnen de bevoegdheid van de TCMG valt, moet kijken naar:

- Causaliteit
- Schadebegroting

Causaliteit

De deskundige moet de TCMG adviseren over of de schade is veroorzaakt en/of verergerd door bodembeweging die is veroorzaakt door de exploitatie van het Groningenveld of de gasopslag Norg.

Onder het begrip bodembeweging, vallen zowel aardbevingen (trillingen van de bodem) als bodemdaling/-stijging.

Wettelijk bewijsvermoeden (artikel 6:177a BW)

- Normaliter geldt dat de aanvrager van vergoeding voor schade als gevolg van mijnbouw moet aantonen dat deze schade daar daadwerkelijk het gevolg van is.
- De bewijslast en het bewijsrisico ligt dan dus in beginsel bij de aanvragers (bewoners).
- Het wettelijk bewijsvermoeden uit artikel 6:177a BW geldt per 31 december 2016 en vormt een uitzondering op bovenstaande. Het verplicht bestuur en rechter – en dus ook de deskundigen - tot in acht neming van een andere verdeling van de bewijslast.

Reikwijdte bewijsvermoeden

Artikel 6:177a BW

- 1. Bij fysieke schade aan gebouwen en werken, die naar haar aard redelijkerwijs schade door beweging van de bodem als gevolg van de aanleg of de exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van het winnen van gas uit het Groningenveld zou kunnen zijn, wordt vermoed dat die schade veroorzaakt is door de aanleg of de exploitatie van dat mijnbouwwerk.*
- 2. [...]*

Redelijkerwijs mijnbouwschade

- TCMG heeft op 22 januari 2019 advies gekregen van een panel van deskundigen over wanneer schade "redelijkerwijs" mijnbouwschade "zou kunnen zijn".
  - 'advies panel van deskundigen' of advies van de 'commissie Van Mierlo'
- Panel zegt dat dit binnen een bepaald gebied, voor vrijwel alle vormen van schade kan gelden. Dit geldt alleen niet voor:
  - verkleuring, vlekvorming;
  - bladderen van verfwerk, loslaten/onthechten van verf-/kitwerk;
  - veroudering, verwering;
  - krimpscheuren in materialen (bijvoorbeeld scheuren in houten balken, in een baksteen e.d.). N.B. krimpscheuren tussen twee verschillende materialen of ter plaatse van overgangen vallen hier niet onder.

Redelijkerwijs mijnbouwschade

Alle andere vormen van fysieke schade, zou redelijkerwijs een gevolg van mijnbouw kunnen zijn, indien aan één van de volgende twee criteria is voldaan:

1. Het gebouw of werk is geleden op een locatie van minder dan 6 km van de grens van het Groningenveld of de Gasopslag Norg, of;
2. De topwaarde van de trilling van het maaiveld als gevolg van een aardbeving met epicentrum gelegen in het Groningenveld bedroeg in een periode van ten hoogste 30 jaar (gelijk aan de wettelijke verjaringstermijn) vóór de melding van de schade bij enige aardbeving meer dan 2 mm/s in combinatie met een overschrijdingskans van meer dan 1%.

Effectgebied wettelijk bewijsvermoeden

Legenda

- Gasvelden
- Gasvelden Groningen en Norg
- Gasvelden Groningen en Norg 6 km
- Provincie Groningen
- Effectgebied Huizinge16-08-2012
- Effectgebied Zeerijp 08-01-2018

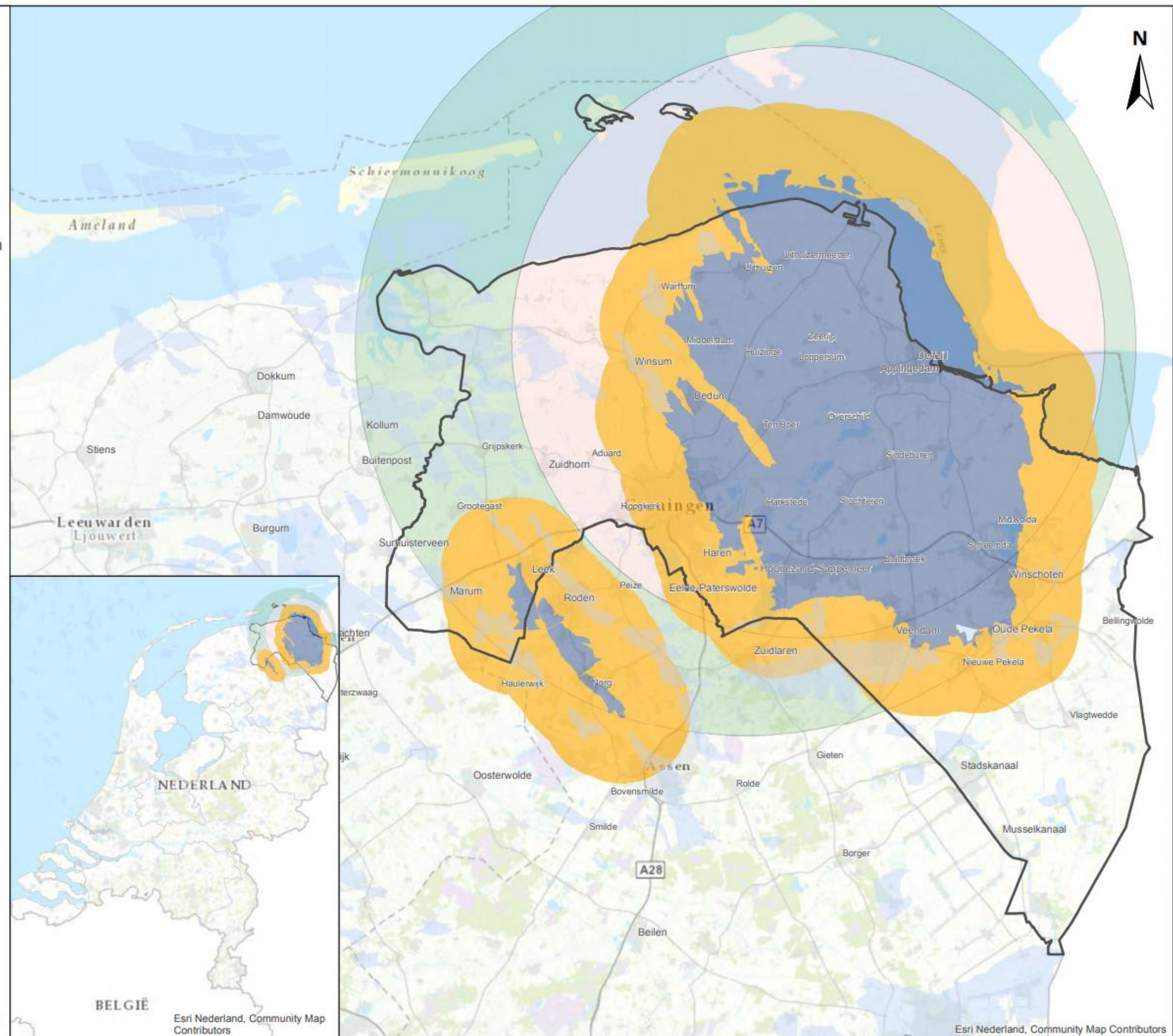
Aan deze kaart kunnen geen rechten worden ontleend.
Per individueel geval dient te worden gekeken naar de
criteria voor de toepassing van het wettelijk bewijsvermoeden.
Deze kaart is bedoeld ter illustratie.

Tijdelijke Commissie
Mijnbouwschade Groningen

Datum: 04-04-2019

Bron:
Provinciegrens: Kadaster
Gasvelden: NAM

Effectgebied aardbevingen: Panel van deskundigen (22-01-2019)

Esri Nederland, Community Map
Contributors

Esri Nederland, Community Map
Contributors

Ontzenuwen bewijsvermoeden

Als het bewijsvermoeden van toepassing is, betekent dit dat ervan moet worden uitgegaan dat de schade een gevolg van mijnbouw is, tenzij het vermoeden kan worden 'ontzenuwd'.

Dat kan alleen, indien de deskundige evident en aantoonbaar een andere, uitsluitende schadeoorzaak kan aanwijzen. Dit moet door de deskundige deugdelijk worden gemotiveerd.

1. Benoemen andere, uitsluitende schadeoorzaak;
2. Mate van zekerheid bij deskundige ('zekerheid grenzende waarschijnlijkheid').
3. Begrijpelijk en navolgbaar waarom deskundige zo zeker is over de oorzaak;
4. Woning specifiek; de motivering moet toegespitst zijn op de specifieke woning;
5. Eenvoudig, begrijpelijk taalgebruik.

Instituut Mijnbouwschade Groningen

Einde van het huidige schadeprotocol. In plaats daarvan komt de Tijdelijke wet Groningen, waarmee het Instituut Mijnbouwschade Groningen wordt opgericht. Dit zal dan een zogenoemd 'zelfstandig bestuursorgaan' zijn.

IMG heeft taak om alle schade af te handelen die is veroorzaakt door mijnbouwactiviteiten in Groningenveld of gasopslag Norg.

TCMG 2018-2019

Schade

Vermogensschade

Fysieke schade

- Materiële gevolgschade

Waardevermindering

Gederfd woongenot

Overige vermogensschade

Ander nadeel

Immateriële schade

Overlastvergoeding

Versterking

Kerncijfers

Sinds de start van de TCMG (17 maart 2018):

- 41.404 schademeldingen
- 20.000 besluiten, waarmee 23.806 schademelding zijn afgehandeld
- 117 miljoen euro uitgekeerd aan schadevergoeding
- 416 bezwaren op besluiten
- 1238 meldingen Acut Onveilige Situaties (waarvan 169 gegrond)

IMG 2020

Schade

Vermogensschade

Fysieke schade
• Materiële gevolgschade

Waardevermindering

Gederfd woongenot

Overige vermogensschade

Ander nadeel

Immateriële schade

Overlastvergoeding

Versterking

IMG 2020: Immateriële schade

De lat voor immateriële schade ligt juridisch gezien hoog
(Hoge Raad 16 juli 2019 (ECLI:NL:HR:2019:1278):

1) Er moet sprake zijn van '**geestelijk letsel**'.

Geestelijk letsel moet objectiveerbaar zijn, aan de hand van psychiatrische of psychologische expertise.

- Gevoelens van stress en onrust kwalificeren op zichzelf niet als geestelijk letsel.
- PTSS bijvoorbeeld wel.

IMG 2020: Immateriële schade

2) De betrokkene moet anderszins (dan door geestelijk letsel) **'in zijn persoon zijn aangetast'**.

Moet worden bepaald aan de hand van de aard en ernst van de gebeurtenis en van de aard en ernst van de gevolgen voor de betrokkene.

- Alleen woonachtig zijn in aardbevingengebied of het lijden van schade, is niet voldoende.
- Enkel schending fundamenteel recht evenmin (bijv. artikel 8 EVRM; privéleven, family life, woning)

IMG 2020: Immateriële schade

Veel openstaande vragen voor immateriële schade.

- Hoe moet omgegaan worden met dergelijke verzoeken?
- Op welke manier kan een aanvrager worden ondersteund?
- Wanneer is iemand anderszins in zijn persoon aangetast door mijnbouwschade?
- Kan er gewerkt worden vaste minimumbedragen?
- Kan de schade op een andere manier worden weggenomen, dan door een vergoeding in geld?

Adviesverzoek adviescommissie Verheij.

IMG 2020: Waardevermindering

Lange geschiedenis van waardevermindering. Arrest van Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden tussen Stichting WAG / NAM.

Naar aanleiding hiervan heeft Minister van EZK gevraagd aan de commissie-Hammerstein om te adviseren over welke model gebruikt kan worden om de schade te begroten. Dit is het model van Atlas voor Gemeente.

Afhankelijk per postcode, levert dit waardedalingen op van 1,5% tot 12,9%. Model wordt nu geactualiseerd, ook aan de hand van de informatie van de TCMG.

IMG 2020: Waardevermindering

Hoge Raad 16 juli 2019 (ECLI:NL:HR:2019:1278)

Waardevermindering laat zich nog niet begroten, omdat de geofysische toestand van de bodem nog niet stabiel is. De waardevermindering kan nog toe- of afnemen, afhankelijk van wat voor bevingen zich nog zullen voordoen.

- Voorschot kan wel, indien aannemelijk is dat aanvrager uiteindelijke schade zal lijden;
- 'Politieke' regeling kan ook worden getroffen.

IMG 2020: Waardevermindering

IMG i.o. laat zich adviseren door specifieke deskundigen over wanneer nu aannemelijk is dat iemand uiteindelijk schade door waardedaling zal lijden; aanvullend adviesverzoek adviescommissie Hammerstein;

Voor discussie

- Samenloop versterking en schade: dubbele vergoeding? Hoe te voorkomen?
- Vermogensschade ten gevolge van versterking: IMG bevoegd.